

УДК 72.01.725.54.57

Чала О. А.
аспірант КНУБіА

ЗАСОБИ РЕКОНСТРУКТИВНОЇ АДАПТАЦІЇ ІСНУЮЧИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ БЕЗБАР'ЄРНОГО АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація: в статті розглянуто питання існуючих рекреаційних зон України, проблеми їх доступності та принципи їх адаптаційної реконструкції.

Ключові слова: безбар'єрне середовище, адаптаційна реконструкція, рекреаційні зони, універсальний дизайн.

У сучасному світі відпочинок, рекреація, туризм, оздоровлення (а це означає здоров'я суспільства) є найвищою соціальною цінністю. Тому за останні кілька десятиріч у світі поступово зростає значення оздоровчого лікування, туризму і рекреації.

Рекреаційно-оздоровчий комплекс - це система, яка включає в себе кілька функцій, а саме: території з цінними оздоровчими властивостями; рекреаційно-туристичні центри; природні і культурні комплекси; регенерація робочої сили, сфера господарчої діяльності; транспортне сполучення; рекреанти.

В Україні значну частину природного потенціалу складають: рекреаційні ландшафти (лісові, приморські, гірські), оздоровчі ресурси (мінеральні води та лікувальні грязі), природно-заповідні об'єкти (національні природні та регіональні ландшафтні парки, біосферні заповідники, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва тощо), території історико-куль-турного призначення (пам'ятки архітектури та містобудування, історико-архітектурні заповідники та ін.).

Згідно з оцінкою ландшафтних ресурсів, потенційний фонд природоохоронних, оздоровчих та рекреаційних територій становить 12,1 млн. га, тобто 20 % площі території України, що відповідає міжнародним показникам раціонального збереження природно-рекреаційних ресурсів. Одноразова місткість ландшафтів України, враховуючи допустимі природоохоронні норми, становить понад 40 млн. осіб. Практично у всіх областях України виявлено мінеральні лікувальні води різного складу. Найбільша кількість джерел зосереджена в Карпатському регіоні, зокрема у Закарпатській та Львівській областях. Багато джерел у Луганській, Дніпропетровській, Полтавській, Хмельницькій, Черкаській, Київській, Донецькій та інших областях.

Не менш важливе місце у розвитку рекреації в Україні займає друга група рекреаційних ресурсів: історики-культурні, які включають культурні об'єкти, пам'ятки історії, архітектури, археології, етнографічні особливості території, що є важливим засобом задоволення потреб пізнавально-культурної рекреації. Загальна кількість архітектурно-історичних пам'яток в Україні становить 48 690 об'єктів. Їх цінність та чисельність (насичення, щільність) у межах областей істотно різняться. Найбільше архітектурно-історичних пам'яток, що охороняються державою і церквою, у Львівській (3934), Київській (2886) та Чернігівській (2859) областях. Найцінніші культурно-історичні ресурси - у Київській, Львівській, Тернопільській, Полтавській, Чернігівській областях, Республіці Крим. Третя група рекреаційних ресурсів - соціально-економічні, яка представлена сучасними здобутками світового рівня в промисловості, сільському господарстві, будівництві, медицині, спорті, науці та культурі, тобто вони охоплюють матеріально-технічну базу, що забезпечують виробництво, продаж і надання рекреаційних послуг, транспортну інфраструктуру, трудові ресурси [3].

Україна володіє багатими природно-кліматичними, культурно-історичними та національно-етнографічними ресурсами, які створюють передумови для розвитку багатьох видів туризму. Країна має рекреаційні та туристичні ресурси, які відносяться до всіх вищенаведених груп, що дає шанс виходу держави на міжнародний туристичний ринок із привабливими туристичними пропозиціями. Як правило, наявність туристичних ресурсів визначає формування туристичного бізнесу в тому чи іншому регіоні. Наприклад, Карпатські гори, які є унікальним місцем для зимового відпочинку.

Однак, існують негативні фактори, які впливають на перспективу комплексного розвитку туризму та санаторно-курортної галузі:

- слабка комунікаційна доступність перспективних для освоєння територій в туристично-рекреаційних цілях;
- здебільшого невідповідність рівня комфортності та організаційно-економічного механізму функціонування рекреаційної інфраструктури міжнародним нормам та стандартам;
- не достатність універсальності у використанні рекреаційних зон;
- проблема безбар'єрності та загальної доступності для всіх громадян;
- відсутність законодавчого забезпечення розвитку та нормативної бази щодо універсальної доступності рекреаційних зон;
- територіальна диференціація у господарському використанні рекреаційного потенціалу.

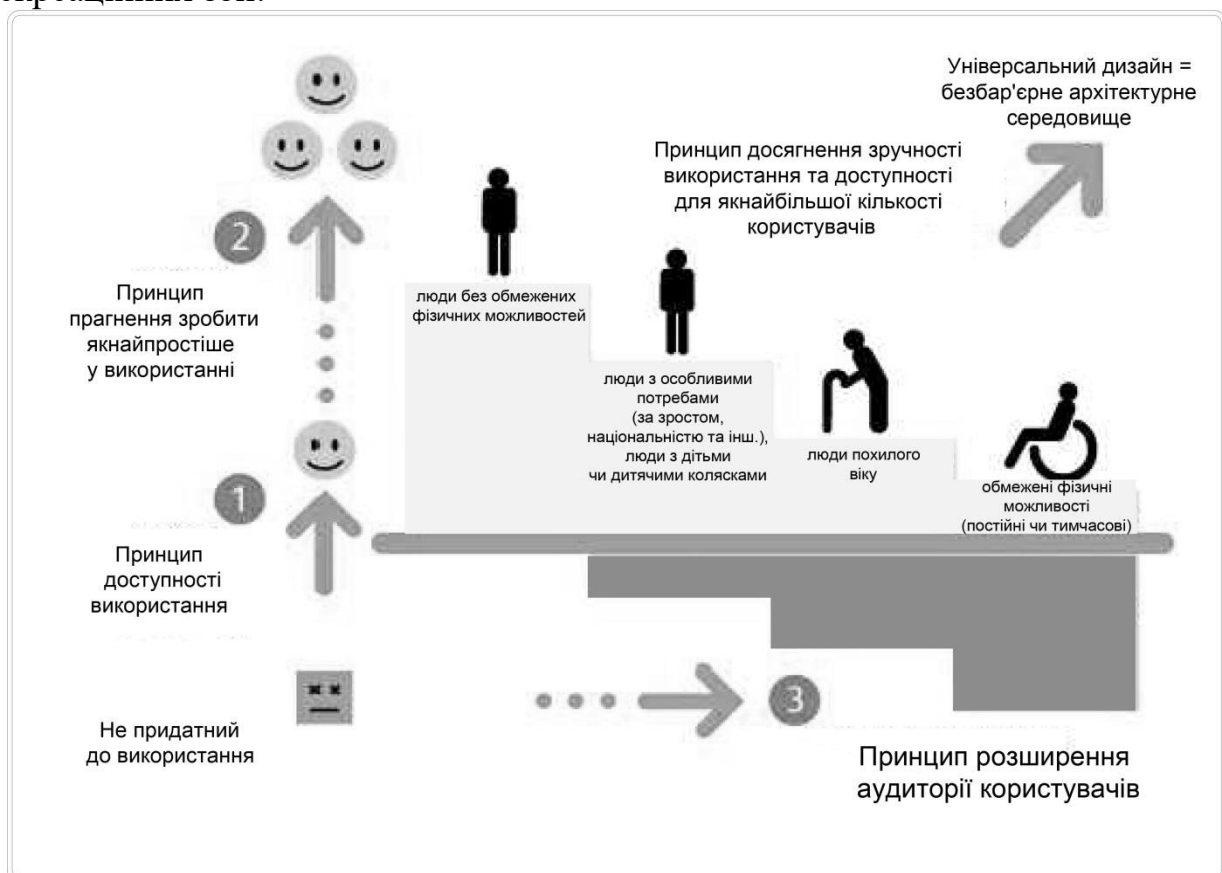
Головною рушійною силою розвитку туризму в Україні залишаються економічні вигоди, які він надає. Туризм стимулює розвиток елементів

інфраструктури: готелів, ресторанів, підприємств торгівлі тощо, призводить до збільшення доходної частини бюджету за рахунок податків, має широкі можливості для залучення іноземної валюти і різного роду інвестицій. Сприяє більш інтенсивнішому розвитку економіки, утворюючи галузі, що обслуговують індустрію туризму, забезпечує зростання доходів населення та підвищення рівня добробуту нації тощо.

Вирішенню проблеми доступності приділяється багато уваги в усіх розвинутих країнах світу. У США працює цілий Інститут дизайну спрямованого на потреби людини (Institute for Human Centered Design) [3]. Нажаль, в Україні приділяється не достатньо уваги цьому надзвичайно важливому питанню, яке може вирішити цілий ряд проблем: зростання економічного рівню країни, із залучення інвестицій до туристичного бізнесу, створення робочих місць, забезпечення гідної заробітної плати, зростання патріотизму та національної свідомості громадян, покращення іміджу України на міжнародному рівні в цілому.

Проблема доступності – це айсберг, верхівка якого знаходиться у декількох не важких кроках, зробив які можна повернути життя всієї країни в позитивне русло.

Таким чином, якщо узагальнити ці кроки та представити їх візуально, то сформується наступна схема принципів реконструктивної адаптації існуючих рекреаційних зон:

За представленою схемою можна побачити, що гуманістична ідея створення комфортних людських умов доступності та забезпечення безбар'єрного архітектурного середовища, тісно пов'язані (навіть прямо залежна!) з економічним розвитком. Іншими словами: безбар'єрне архітектурне середовище, рекреаційних зон насамперед – це добре по відношенню до громадян та вигідно державі в багатьох аспектах.

Три основні принципи є основою до більш детальних архітектурно-проектувальних розробок.

Таким чином, існуючі рекреаційні зони можуть підлягати частковій чи повній адаптаційній реконструкції за наведеними принципами. Засобами такої адаптації є цілий ряд технічних та архітектурних рішень, нормативна база, та успішні приклади з усього світу.

Література:

1. <http://humancentereddesign.org/>
2. Inclusive post-disaster reconstruction: Building back safe and accessible for all./cbm.org - 2016
3. Гудзь П. Економічна ефективність використання природних рекреаційних ресурсів / П. Гудзь // Регіональна економіка. - 2000. - №4.
4. Доступність та універсальний дизайн. Навчально-методичний посібник. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Київ 2013.

Аннотация

В статье рассмотрен вопрос существующих рекреационных зон Украины, проблемы их доступности и принципы их адаптационной реконструкции.

Ключевые слова: безбарьерная среда, адаптационная реконструкция, рекреационные зоны, универсальный дизайн.

Annotation

There were reviewed issues of existing recreation areas, problems of their accessibility and adaptive reconstruction principles.

Key words: borderless architectural space, adaptive reconstruction, recreation areas, universal design.

УДК 72.01

Чобітько О. М. ,

аспірант, старший науковий співробітник

Національного Києво-Печерського

історико-культурного заповідника

РОЛЬ РЕЛЬЄФУ І ВОДНИХ МАСИВІВ В СПРИЙНЯТТІ ОБРАЗУ ОБ'ЄКТІВ БАРОКО

Анотація: в статті досліджуються специфічні особливості сприйняття об'єктів православного бароко в Україні. На прикладах відомих пам'яток проаналізовано важливу роль природного середовища як доповнення до архітектурного стилю. Визначено проблеми збереження об'єктів періоду бароко в природному оточенні.

Ключові слова: природний ландшафт, стиль бароко, збереження.

Як свідчить історичний досвід, велика кількість визначних пам'яток архітектури зводилась з урахуванням природного середовища, а якщо мова йде про культові будівлі доби бароко, то їх намагалися розташувати на найбільш мальовничих підвищених майданчиках, з можливістю огляду з далекої відстані, а за наявності водних масивів – річок, озер, ставків – з включенням їх до загальної композиції [7-9]. Типовим прикладом доби бароко стає храм чи монастирський ансамбль на високому березі річки чи на пагорбі над озером, в оточенні зелені, на певній відстані від фонові забудови [7-9]. Ця ж традиція збереглася в храмовому будівництві і в подальшому.

Наприклад, на підвищених місцях були збудовані Софійський монастир, Андріївська церква, Трьохсвятительська церква, Михайлівський Золотоверхий